

а при някои – и със столетия. Много от тях получават името си от занаята, който практикуват. В същото време циганите извършват и редица специфични дейности и услуги.

Задълженията на мъжа и на жената са различни. Мъжът в семейството трябва да осигури „голяма сделка“, да изработи поръчаната стока. Жените в повечето случаи пласират продукцията, работват за ежедневните нужди чрез просене, гадаене, врачуване. Мъжете и жените по принцип съставляват две отделни групи, като всяка не се меси в работата на другата.



*В катуна всеки се труди*

Гъвкавостта и адаптивността на циганите особено силно проличава във видоизменена социално-икономическа структура в България в края на XIX-първата половина на XX век, когато с навлизането на фабричната индустрия, конкуренцията на западноевропейските стоки, загубата на големите пазари в Османската империя довеждат до критичен спад в занаятчийското производство. В новите условия много от тях вече не могат да разчитат само на традиционните си занаяти. Ориентират се към нови сфери и нов начин на живот. Въпреки това отделни традиционни цигански занаяти се оказват издръжливи и се поддържат до 50-те-60-те год. на XX век.

По подходяща за занаятчийството е икономическата обстановка в селата. За разлика от града, промените в селото настъпват много по-бавно. Основните селскостопански дейности се извършват ръчно. Като цяло местното население е по-консервативно и се придържа към традиционните норми. Ето защо този начин на живот дава възможност на част от циганите, преселили се или уседнали под влияние на со-

ЕВГЕНИЙ И. ИВАНОВА • ВЕЛЧО КРЪСТЕВ